

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра української філософії і культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана філософського
факультету
з навчальної роботи

Л.Г.Комаха

«___» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до спеціальності

для студентів

галузь знань	08 Право
спеціальність	081 Право
освітній рівень	Бакалавр
освітня програма	Право
спеціалізація (за наявності)	_____
	(назва спеціалізації)
вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2018/2019</u>
Семестр	Другий
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Руденко Сергій Валерійович, д.філос.н., доцент

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2018

Розробники: Руденко Сергій Валерійович, доктор філософських наук, доцент кафедри української філософії і культури

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри

_____ М.Ю.Русин

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____
р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від « ____ » _____ 20 ____ року № ____

Голова науково-методичної комісії _____ (І.І.Маслікова)
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – сформувати 1) здатність до критичного мислення, вміння застосовувати елементи критичного мислення у процесі навчання та професійної діяльності; 2) загальні знання щодо сучасних проблем розвитку української культури як складової загальноєвропейського культурного простору в умовах європейської інтеграції та глобалізації; 3) вміння описувати та аналізувати феномени світової та української культури засобами академічного письма.

2. Попередні вимоги до опанування навчальною дисципліною: володіння знаннями, вміннями та навичками, передбаченими стандартом середньої освіти з дисциплін «Історія України», «Українська мова та література», «Всесвітня історія».

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна “Українська та зарубіжна культура” викладається для студентів юридичного факультету на I курсі II семестру ОР «Бакалавр» в обсязі 3 кредитів ЄКТС. Формою підсумкового контролю є залік. Дисципліна спрямована на формування загальних компетентностей, необхідних для здійснення професійної діяльності за спеціальністю 081 «Право», а саме передбачає формування навичок *критичного мислення* на матеріалі історії української культури як складової загальноєвропейського культурного простору.

4. Завдання (навчальні цілі).

1. Сформувати системні загальні знання з історії української культури як частини загальноєвропейського культурного простору, зокрема головних історичних етапів, ключових подій, персоналій, наукових, мистецьких та освітніх здобутків.

2. Розвинути вміння виявляти та спостерігати феномени культури у синхронному та діахронному вимірах.

3. Сформувати здатність описувати та аналізувати феномени культури засобами академічного письма.

5. Результати навчання за дисципліною: автономне володіння загальними знаннями з історії української культури як частини загальноєвропейського культурного простору, зокрема про головні історичні етапи, ключові події, персоналії, наукові, мистецькі та освітні здобутки; здатність описувати та аналізувати феномени культури засобами академічного письма.

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знання про головні історичні етапи розвитку світової та української культури	лекція, семінарське заняття	письмова робота	30
1.2	Знання про головні історичні етапи, ключові події, персоналії, наукові, мистецькі та освітні здобутки в історії української та світової культури	лекція, семінарське заняття	письмова робота	10
2.1	Вміння сприймати, аналізувати та інтерпретувати ключові феномени світової та української культури	лекція, семінарське заняття	письмова робота	10
2.2	Вміння сприймати та аналізувати твори мистецтва	лекція, семінарське заняття	письмова робота	10
3.1	Практичні навички самостійного пошуку наукової літератури у галузі культурології з метою виконання професійних обов'язків	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	письмова робота	20
4.1.	Здатність застосовувати поняттєво-категоріальний апарат культурології для виконання професійних обов'язків	лекція, семінарське заняття	письмова робота	10
4.2.	Здатність ефективно працювати у студентському колективі	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	письмова робота	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання							
Автономне володіння загальними знаннями з історії української культури як частини загальноєвропейського культурного простору	+	+	+	+			
Здатність описувати та аналізувати феномени культури засобами академічного письма			+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

- Семестрове оцінювання:

Вид контрольного заходу	Оцінка мінімальна/максимальна	мінімальна оцінка за весь курс	максимальна оцінка за весь курс

Підготовка презентації у електронному вигляді на одне із запитань семінарського заняття	1/6	7	42
Усна доповідь змісту презентації на семінарському занятті	1/2	7	14
Участь у обговоренні питань, які винесені на семінарське заняття	1/2	7	14
Письмова самостійна робота під час лекції	1/10	1	10
Всього		22	80

Критерії оцінювання письмового виконання завдань практичного заняття.

6 балів – студент у повному обсязі виконав усі завдання семінарського заняття, не допустивши жодної помилки.

5 балів – студент у повному обсязі виконав усі завдання семінарського заняття, допустивши не більше двох фактичних та/або методичних помилок.

4 бали – студент у повному обсязі виконав усі завдання семінарського заняття, допустивши не більше трьох фактичних та/або методичних помилок.

3 бали – студент у повному обсязі виконав завдання семінарського заняття, допустивши від чотирьох до десяти фактичних та/або методичних помилок.

2 бали – студент частково виконав завдання семінарського заняття (не менше 80%), або допустив від одинадцяти до п'ятнадцяти фактичних та/або методичних помилок.

1 бал – студент частково виконав завдання семінарського заняття (менше 80%, але більше 50%), або припустився більше п'ятнадцяти фактичних та/або методичних помилок.

0 балів – студент виконав менше 50% завдань семінарського заняття.

- Підсумкове оцінювання.

Здійснюється у формі заліку. Залік проводиться у письмовій формі на останньому лекційному занятті. Оцінювання заліку проводиться виключно на основі письмової роботи студента.

Студент не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав менше **40 балів**. Оцінка за екзамен не може бути меншою **10 балів** для отримання загальної позитивної оцінки за курс.

Організація оцінювання семінарських занять.

Семінарські заняття проводяться у формі усного обговорення студентами спільно з викладачем виконаних завдань у формі презентацій, виступів, запитань та відповідей.

Студенти повинні надіслати не пізніше 15-00 робочого дня, який передує встановленому розкладом часу проведення практичного заняття, на спеціально створену адресу електронної пошти викладача виконані у письмовій формі завдання практичного заняття.

Відвідування семінарських занять та участь у обговоренні виконаних завдань є обов'язковою. У разі відмови студента без поважних причин брати участь у обговоренні питань семінарського заняття, відмови без поважних причин від презентації виконаних ним завдань та від відповіді на запитання викладача й студентів, викладач може оцінити роботу такого студента оцінкою «0».

У разі відсутності студента на семінарському занятті з поважних причин, виконане ним завдання оцінюється у встановлений термін, а у журналі обліку успішності поруч із оцінкою робиться відмітка про відсутність студента на семінарському занятті з поважної причини «НП».

У разі відсутності студента на практичному занятті без поважної причини, викладач може перенести оцінювання роботи такого студента на пізніший термін на власний розсуд (але не пізніше дати проведення завершального практичного заняття). У журналі обліку успішності поруч із оцінкою робиться відмітка про відсутність студента на семінарському занятті без поважної причини «Н».

Викладач повідомляє оцінки за виконані завдання поточного практичного заняття за 5 хвилин до завершення поточного практичного заняття. Викладач може не повідомляти оцінки студентів, які відсутні на практичному занятті.

У разі порушення студентом встановленого терміну подання виконаних завдань практичного заняття з поважної та без поважної причини, викладач може перенести оцінювання роботи такого студента на пізніший термін на власний розсуд (але не пізніше дати проведення завершального практичного заняття).

Організація оцінювання тестового завдання.

Тестування проводиться на одному із лекційних занять тривалістю 40 хвилин. Про дату проведення тесту викладач повідомляє студентів за 7 днів до його проведення, як правило, на лекційному занятті.

Під час виконання тестового завдання студентам забороняється користуватися будь-якими допоміжними матеріалами та електронними пристроями.

Результати виконання студентами тестового завдання оголошуються на наступному лекційному занятті.

Організація оцінювання заліку.

Залік проводиться виключно у письмовій формі. Студентам пропонується одне запитання, яке оцінюється від 0 до 20 балів.

Тривалість проведення письмової частини заліку – 2 академічні години.

Оцінка за залік не може бути меншою **10 балів** для отримання загальної позитивної оцінки за курс.

Критерії оцінювання письмових відповідей.

20 балів – студент дав повну, вичерпну, точну відповідь на питання в білеті, не припустивши жодної помилки.

15-19 – студент дав кваліфіковану, вичерпну відповідь на питання в білеті, припустивши від 1 до 5 несуттєвих помилок.

10 -14 – студент дав кваліфіковану відповідь на питання в білеті, припустивши 1-2 суттєві помилки.

5-9 – студент дав неповну відповідь на питання, або допустив більше 2 суттєвих помилок.

1-4 – студент дав фрагментарну й поверхову відповідь на питання.

0 – студент не дав відповіді на питання.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Тема	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота студентів
1	Вступ до курсу. Культура як об'єкт міждисциплінарного дослідження	2		2
2	Ранні форми культури	2	1	2
3	Джерела формування української культури	2	1	2
4	Античність як тип культури	2	1	4
5	Міфологічний простір давніх слов'ян	2	1	2
6	Культура європейського Середньовіччя	2	1	4
7	Культура Київської Русі	2	1	4
8	Культура європейського Відродження.	2	1	4
9	Українська культура ранньомодерної доби	2	1	4
10	Культура європейського Просвітництва.	2	1	2
11	Феномен бароко в українській культурі	2	1	4
12	Західноєвропейська культура XIX століття	2	1	4
13	Українська культура XIX століття	2	1	2
14	Глобальні проблеми сучасної світової культури	2	1	4
15	Основні напрями розвитку української культури XX – початку XXI століть.	2	1	2
	Всього	30	14	46

Всього 90 год., в тому числі

Лекції – 28 год.

Семінарські заняття 14 год.

Самостійна робота – 48 год.

ЛЕКЦІЇ

Лекція 1. Вступ до курсу. Культура як об'єкт міждисциплінарного дослідження

Поняття культури та його багатозначність. Основні функції культури. Морфологія культури. Основи періодизації культури. Предметне поле та завдання культурологічних досліджень.

Лекція 2. Ранні форми культури

Основні етапи антропосоціогенезу. Поняття неолітичної революції. Міфологія як історично перша форма світогляду. Проблема виникнення мови. Генезис моральної свідомості та мистецтва.

Лекція 3. Джерела та складники формування української культури

Поняття «етнос», «народ», «нація». Національна культура та її специфічні риси. Етапи етногенезу та націостановлення українців. Загальна характеристика джерел формування української культури. Загальна характеристика складників формування української культури.

Лекція 4. Античність як тип культури

Періодизація культури Античності. Загальна характеристика міфології Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Мистецтво Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Філософія як особлива форма культури Античності.

Лекція 5. Міфологічний простір давніх слов'ян

Структура міфологічного простору давніх слов'ян. Специфічні риси слов'янської міфології. Поняття фольклору та народної культури.

Лекція 6. Культура європейського Середньовіччя

Періодизація середньовічної культури. Роль християнства у розвитку середньовічної культури. Європейське середньовічне мистецтво: основні напрями. Становлення університетської освіти і науки в епоху Середньовіччя.

Лекція 7. Культура Київської Русі

Київська Русь як соціокультурна система. Значення християнства для культури Київської Русі. Феномен двовір'я. Мистецтво Київської Русі:

загальна характеристика. Філософська та соціально-політична думка Київської Русі: загальна характеристика.

Лекція 8. Культура європейського Відродження

Періодизація та загальна характеристика епохи Відродження. Мистецтво Відродження: основні напрями та представники. Соціально-політична думка епохи Відродження: загальна характеристика.

Лекція 9. Українська культура ранньомодерної доби

Тенденції та явища українського передвідродження. Реформаційно-гуманістичний напрям в українській культурі. Братський рух та полемічна література в Україні.

Лекція 10. Культура європейського Просвітництва

Світоглядні засади культури Просвітництва. Мистецтво епохи Просвітництва: основні напрями. Наука як сутнісне явище доби Просвітництва.

Лекція 11. Феномен бароко в українській культурі

Поняття бароко та його специфічні риси в українській культурі. Архітектура українського бароко. Українська барокова література. Образотворче мистецтво та музична культура України періоду бароко.

Лекція 12. Західноєвропейська культура ХІХ століття

Феномен європоцентризму. Західноєвропейське мистецтво ХІХ століття: основні напрями та представники. Науково-технічна революція та криза європейських наук.

Лекція 13. Українська культура ХІХ століття

Періодизація української культури ХІХ століття. Дворянський період. Народницький період. Модерний період.

Лекція 14. Глобальні проблеми сучасної світової культури

Поняття модерну. Модерн та модернізм. Ситуація постмодерну. Основні напрями розвитку європейського мистецтва ХХ століття. Проблема глобалізації. Проблема модернізації. Проблема мультикультуралізму. Проблема культурної універсалізації.

**Лекція 15. Основні напрями розвитку української культури
XX – початку XXI століть.**

Модерн як проект національного культуротворення. Українське мистецтво XX століття як частина світової художньої культури. Сучасні культурологічні проблеми європейської інтеграції України.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття 1.

1. Класифікація архаїчних міфів.
2. Культура Месопотамії: міфологія, мистецтво, правова думка.
3. Культура Стародавнього Єгипту: міфологія, мистецтво, правова думка.

Семінарське заняття 2.

1. Давньогрецька міфологія: джерела, пантеон, основні міфи.
2. Давньоримська міфологія: джерела, пантеон, основні міфи.
3. Давньогрецька література: основні напрями та представники.
4. Архітектурні традиції Стародавньої Греції.
5. Архітектура Стародавнього Риму.
6. Слов'янська міфологія: джерела, пантеон, основні міфи.
7. Етногенез та націостановлення українців.

Семінарське заняття 3.

1. Образотворче мистецтво епохи середньовіччя.
2. Перші європейські середньовічні університети: історія виникнення, структура, освітні, наукові та культурні традиції.
3. Література Київської Русі.
4. Образотворче мистецтво Київської Русі.

Семінарське заняття 4.

1. Образотворче мистецтво епохи Відродження: основні напрями, твори, представники.
2. Утопізм як напрям соціально-політичної думки Відродження (Т.Мор, Т.Кампанелла).
3. Українські гуманісти епохи Відродження.
4. Братських рух в Україні.

Семінарське заняття 5.

1. Сутність культури Просвітництва (за працею І.Канта «Відповідь на питання: Що таке Просвітництво?»).
2. Образотворче мистецтво класицизму: основні напрями, твори, представники.
3. Українське бароко: основні напрями та представники.

4. Г.С.Сковорода як представник культури українського бароко.
5. Мистецтво класицизму в українській культурі: основні напрями розвитку.

Семінарське заняття 6.

1. Романтизм як напрям європейського мистецтва XIX століття.
2. Реалізм як напрям європейського мистецтва XIX століття.
3. Особливості розвитку романтизму в українській культурі XIX ст.: література та суспільно-політична думка.
4. Життя і творчість Тараса Шевченка.
5. Становлення і розвиток університетської освіти і науки в Україні XIX ст.: Харківський університет.
6. Становлення і розвиток університетської освіти і науки в Україні XIX ст.: Київський університет.
7. Основні етапи розвитку української літератури XIX ст.: від романтизму до модернізму.
8. Діяльність Наукового Товариства імені Шевченка у Львові.

Семінарське заняття 7.

1. Основні напрями розвитку європейського мистецтва XX – початку XXI ст. (експресіонізм, кубізм, футуризм та ін.).
2. Феномен «Розстріляного Відродження» в українській культурі XX століття.
3. Феномен «шістдесятників» в українській культурі XX століття.
4. Українська архітектура XX століття: основні напрями та представники.
5. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ (СРС)

Питання для СРС 1.

1. Культурологія у структурі сучасного соціогуманітарного знання.
2. Основні культурологічні концепції.
3. Людина як продукт біологічної та культурної еволюції.
4. Масова культура: сутність та специфічні риси.

Питання для СРС 2.

4. Культура Стародавньої Індії: міфологія, мистецтво, правова думка.
5. Культура Стародавнього Китаю: міфологія, мистецтво, правова думка.
6. Скульптурні традиції Стародавньої Греції.
7. Театральне мистецтво Стародавньої Греції.
8. Концепція етногенезу слов'ян та походження українського народу В.П.Петрова.
9. Народна культура та фольклор: особливості співвідношення.

Питання для СРС 3.

1. Чи коректно характеризувати епоху Середньовіччя як «темні віки»?
2. Європейська середньовічна архітектура: основні напрями й пам'ятки.
3. Архітектурні традиції Київської Русі.
4. Музична культура Київської Русі.

Питання для СРС 4.

1. Архітектура епохи Відродження: основні напрями, пам'ятки, представники.
2. Скульптура епохи Відродження: основні напрями, пам'ятки, представники.
3. Соціально-політичні та правові погляди Ст.Оріховського.
4. Полемічна література в Україні: основні напрями та представники.

Питання для СРС 5.

1. Архітектурний класицизм: основні напрями, пам'ятки, представники.
2. Класицизм у літературі: основні напрями, твори, представники.
3. Класицизм у скульптурі: основні напрями, твори, представники.
4. Українська барокова архітектура.
5. Києво-Могилянська академія як центр освіти і науки України XVII – XVIII ст.: історія виникнення, видатні вчені та випускники.

Питання для СРС 6.

1. Натуралізм та імпресіонізм як напрями розвитку європейського мистецтва ХІХ століття.
2. Архітектура України ХІХ ст.
3. Українська музична культура ХІХ ст.
4. Розвиток театрального мистецтва України ХІХ ст.

Питання для СРС 7.

1. Поняття постмодерну: зміст та специфічні риси культури інформаційного суспільства.
2. Український мистецький авангард 10-30-х років ХХ століття.
3. Розвиток українського кіномистецтва ХХ століття: основні напрями та представники.
4. Розвиток театрального мистецтва України ХХ століття: основні напрями та представники.
5. Музична культура України ХХ століття: основні напрями та представники.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
для підготовки до семінарських занять
та самостійної роботи студентів

Основна література

1. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.Є.Конверського. Харків: Фоліо, 2013. – 863 с.
2. Попович М.В. Нарис з історії культури України. – К.: «АртЕк», 1998. – 728 с.
3. Семчишин Мирослав. Тисяча років української культури. – Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто, 1985. – 550 с.

Додаткова література

Пропонується студентам під час індивідуальних консультацій та опрацьовується за бажанням студента.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття культури та його багатозначність.
2. Основні функції культури. Морфологія культури.
3. Міфологія як історично перша форма світогляду.
4. Класифікація архаїчних міфів.
5. Культура Месопотамії: міфологія, мистецтво, правова думка.
6. Культура Стародавнього Єгипту: міфологія, мистецтво, правова думка
7. Загальна характеристика міфології Стародавньої Греції та Стародавнього Риму
8. Мистецтво Стародавньої Греції та Стародавнього Риму.
9. Слов'янська міфологія: джерела, пантеон, основні міфи.
10. Етногенез та націостворення українців.
11. Поняття фольклору та народної культури.
12. Роль християнства у розвитку середньовічної культури.
13. Європейське середньовічне мистецтво: основні напрями.
14. Становлення університетської освіти і науки в епоху Середньовіччя.
15. Київська Русь як соціокультурна система.
16. Мистецтво Київської Русі: загальна характеристика.
17. Філософська та соціально-політична думка Київської Русі: загальна характеристика.
18. Періодизація та загальна характеристика епохи Відродження.
19. Мистецтво Відродження: основні напрями та представники.
20. Соціально-політична думка епохи Відродження: загальна характеристика.
21. Реформаційно-гуманістичний напрям в українській культурі.
22. Братський рух та полемічна література в Україні.
23. Світоглядні засади культури Просвітництва.
24. Мистецтво епохи Просвітництва: основні напрями.
25. Наука як сутнісне явище доби Просвітництва.
26. Поняття бароко та його специфічні риси в українській культурі.
27. Архітектура українського бароко.
28. Українська барокова література.
29. Г.С. Сковорода як представник культури українського бароко.
30. Образотворче мистецтво та музична культура України періоду бароко.
31. Західноєвропейське мистецтво XIX століття: основні напрями та представники.
32. Мистецтво класицизму в українській культурі: основні напрями розвитку.
33. Науково-технічна революція та криза європейських наук.
34. Дворянський період української культури XIX століття.
35. Народницький період української культури XIX століття.
36. Життя і творчість Тараса Шевченка.
37. Становлення і розвиток університетської освіти і науки в Україні XIX ст.
38. Модерний період української культури XIX століття.
39. Діяльність Наукового Товариства імені Шевченка у Львові.

40. Поняття модерну. Модерн та модернізм.
41. Основні напрями розвитку європейського мистецтва ХХ століття.
42. Проблема глобалізації в сучасній світовій культурі
43. Проблема модернізації в сучасній світовій культурі
44. Проблема мультикультуралізму в сучасній світовій культурі
45. Проблема культурної універсалізації в сучасній світовій культурі
46. Модерн як проект національного культуротворення.
47. Українське мистецтво ХХ століття як частина світової художньої культури.
48. Феномен «Розстріляного Відродження» в українській культурі ХХ століття.
49. Феномен «шістдесятників» в українській культурі ХХ століття.
50. Сучасні культурологічні проблеми європейської інтеграції України.